

Vega FAU
V/ Guri G. Oppegård, leder
+47 41421833

Vega kommune
Rørøyveien 10
8983 Vega

Dato: 19.09.24

Høringssvar Kommuneplanens samfunnsdel

Vega FAU vil med dette gi sitt høringssvar til Kommuneplanens samfunnsdel.

Kapittel 3, Oppvekst

FAU er enig i planens beskrivelse om at Vega er et lite samfunn, og at fritidstilbudene til barn og unge av den grunn er begrenset. Her finnes også i svært begrenset grad tilbud fra kommersielle aktører rettet mot denne gruppen, sammenliknet med større tettsteder og byer. Det må derfor forventes at det offentlige sikrer et variert fritidstilbud til unge på Vega, som treffer bredt og motvirker utenforskap.

FAU vil uttrykke bekymring over mangelen på et ungdomsklubbtilbud for ungdom og unge voksne på Vega. Dette jmf kapittel 5 *Folkehelse og livskvalitet*, som viser til at det på Vega er «Mangel på gode sosiale arenaer i fritiden». Et folkemøte i mars i år avdekket at ungdom savner en ukentlig ungdomsklubb, gjerne organisert av dem selv, men med trygge voksne tilstede. Per nå finnes det kun en sporadisk ad hoc-løsning organisert av foreldre. Målgruppen er begrenset til ungdomsskolealder. Det er imidlertid godt oppmøte, og tilbudet oppleves som kjærkomment.

Under overskriften «11. Aktører innen oppvekstsektoren» er det listet eksisterende arenaer som er tilgjengelige for barn og ungdom på Vega. Ett av disse tilbudene, ungdomsklubben Harry Café, har vært ute av drift de senere årene. Det er per nå lite som tyder på at tilbudet blir gjenopprettet. I kapitlets figur på side 14 står det at man skal «Oppgradere Harry Café til et framtidrettet og spennende møtested for barn og unge». Harry Café er også nevnt i Kapittel 5. FAU er usikker på hvordan dette er tenkt gjennomført i praksis, siden huset eies av en organisasjon. Etter det FAU forstår er huset i til dels dårlig forfatning. Det vil kreve vesentlig ressurser å oppgradere huset. FAU vil utfordre kommunepolitikerne til å vurdere alternative lokaliteter for en ungdomsklubb.

FAU vil understreke at behovet for et ungdomsklubbtilbud er presserende. Ungdom og unge voksne på Vega trenger en arena for å jevnlig kunne møtes fysisk på ettermiddags- og kveldstid, uten at det stilles krav til prestasjon. I mangel av en trygg møteplass frykter FAU at mindreårige søker sammen på arenaer hvor rus er en naturlig del. Ifølge politiet på Sør-Helgeland er det en sterk økning i bruk av rusmidler blant ungdom og unge voksne, og det er ingenting som tyder på at Vega er et unntak. Trygge arenaer kan bidra til å motvirke trenden.

FAU vil samtidig argumentere for at et godt og trygt tilbud til ungdom er en investering i fremtidig bolyst. Unge som opplever at de har en meningsfull ungdomstid på Vega, vil med større sannsynlighet flytte tilbake etter endt utdanning, og stifte familie.

FAU mener av disse grunner at opprettelse og drift av en kommunal ungdomsklubb for aldersgruppen ungdomsskole og videregående, bør inn i Kommuneplanens samfunnsdel, kap 3.

Rekruttering

Under overskriften «14. utfordringer - oppvekst i Vega kommune» beskrives rekruttering av pedagogisk kompetanse i kommunen som krevende. FAU vil understreke viktigheten av å ha en god strategi for rekruttering til stillinger i kommunen. Vega konkurrerer med alle andre kommuner i Norge om kompetent arbeidskraft. Det er mange naturgitte forhold som gjør rekruttering til vår kommune krevende. Stor avstand til tettsteder, behov for båttransport og beskjedent innbyggertall er noen av dem. Det stilles derfor ekstra store krav og forventninger til at kommunen er fremoverlent i rekrutterings- og ansettelsesprosesser.

FAU mener at en offensiv rekrutteringsstrategi bør inn i kommuneplanen der det måtte være hensiktsmessig.

Interkommunalt samarbeid

FAU stiller seg positiv til at planen legger opp til interkommunalt samarbeid der det er hensiktsmessig og mulig. Både for å dekke opp for manglende kompetanse i kommunen, men også for å se på muligheter for å utvide tilbud til innbyggerne, deriblant fritidstilbudet til barn og ungdom. Dette bør vurderes å legges til planens tiltaksoversikt «Vi vil:» i punktet «Videreutvikle fritidstilbudet».

Sommerkurs/feriekurs

Sommerferien for barn- og ungdom er på ca. to måneder. Mange foreldre arbeider i en stor del av barnas ferie. Det er ikke slik det engang var, at storfamilien står klar for å aktivisere barn- og ungdom i ferien. For mange blir sommerferien veldig lang. Dette er også en tid da forskjellene mellom familienes ressurser og mulighet til å tilby barna opplevelser, blir tydelig.

Vega kommune har en lang tradisjon med ulike kurs om sommeren rettet mot barn og unge. Innholdet i kursene har variert fra kunst-, drama- og musikkundervisning, til idrett i ulike former. Sommerkursene har gjerne hatt en varighet på én uke. Tidligere var det gjerne offentlige instanser som arrangerte kursene, som kunst- og kulturskolen eller kulturkontoret.

Slik er det ikke lenger. I dag er man prisgitt at private aktører tar initiativ.

FAU ønsker en målrettet og bred satsing på meningsfull og inspirerende aktivisering av barn, ungdom og unge voksne i sommerferien. Dette vil motvirke utenforskap, og utjevne sosiale forskjeller ved at alle unge på Vega får mulighet til å ha fysiske møteplasser i skolens sommerferie.

FAU mener derfor en satsing på sommerkurs i kommunal regi bør inn i Kommuneplanens samfunnsdel, kapittel 3 Oppvekst og kapittel 5 Folkehelse og livskvalitet.

Rettigheter og deltakelse

FAU støtter viktigheten av at barn og ungdom skal møtes slik de er uavhengig av «kjønn, etnisitet, religion, seksuell orientering, funksjonsevne, bosted eller foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon», som beskrevet i planen. FAU vil også understreke viktigheten av å ha aktive arenaer hvor barn og ungdom kan bidra til samfunnsutviklingen. Ungdomsråd og elevråd er slike gode arenaer, forutsatt at de holdes i hevd og tilrettelegges av kompetente voksne.

Tilgjengelighet av eksisterende lokaler

Vega kommune har en rekke offentlige bygg til ulike formål. Samfunnshuset med svømmehall er ett av dem. Huset rommer mange ulike aktiviteter både på dagtid og kveldstid, og er svært populært. FAU erfarer imidlertid en økt begrensning i muligheten for å nytte seg av lokalene. Det være seg helger, eller i tilknytning til skolens ferier.

FAU vil oppfordre til satsing på eksisterende bygg og utnytte det potensialet som ligger her for å fylle behov blant ulike grupper i befolkningen. For eksempel er bassenget kun åpent én gang i uken for allmennheten. Her er et uutnyttet potensiale og uttalt behov. Det finnes tilskuddsordninger for å lønne badevakt. Vega kan også gjøre som andre kommuner i regionen; leie ut bassengtid til foreldre eller andre på eget ansvar.

Økt utnyttelse av bygg som Samfunnshuset vil kunne bidra til bedre oppvekst, og være viktig i et folkehelseperspektiv. FAU ber derfor om at dette perspektivet tas med i kommuneplanens samfunnsdel, der det måtte passe.

Kapittel 5, Folkehelse og livskvalitet

Ungdomslos

I kapitlet om folkehelse og livskvalitet skisseres ulike utfordringer for helsesituasjonen til Vegas befolkning (pkt. 9). «Psykiske lidelser», «Noe utenforskap blant ungdommer» og «Høy andel barn

med barnevernstiltak» er beskrivelser av nå-situasjonen på Vega. Disse forholdene berører den yngre del av befolkningen.

Vega kommune har signalisert at bevilgede midler fra Bufdir øremerket ungdomslos, skal brukes til formålet. Den økonomiske støtten er etter det FAU forstår treårig. Ungdomslos er en spesiell funksjon, som i grove trekk skal være en støtte for ungdom i et lokalsamfunn - både direkte ved tilstedeværelse og tillitsskapende arbeid, og indirekte ved å legge til rette for strukturer som fremmer deres sak.

FAU anerkjenner behovet for en slik stilling, også utover den bevilgede treårs-perioden. FAU vil anbefale kommunen å ta dette inn i Kommuneplanens samfunnsdel, kapittel 5, Folkehelse og livskvalitet (for eksempel pkt. 10 og pkt. 12). Alternativt kapittel 3, Oppvekst.

Mvh
Vega FAU
V/ leder Guri G. Oppegård